

Medalja za tirolske dobrovoljce 1797., svećenički križ za zasluge, matični znak plemstva zemaljskih staleža Tirola, austrijski carski Orden Leopolda, armijski križ za 1813-14., austrijski carski Orden željezne krune, vojni križ za zasluge, Orden Franje Josipa, oznake za vojnu službu, križ za zasluge, spomen-medalje na rat protiv Danske 1864., srebrna spomenica za obranu Tirola 1866., medalja praške gradske milicije 1866., ratna medalja 1873., vojna medalja za zasluge, počasna medalja za 40-godišnju vjernu službu, jubilara spomenica 1898., Red Elizabete, jubilara dvorska medalja 1898., počasna medalja za 25-godišnju zaslužnu djelatnost u vatrogasnoj i spasilačkoj službi, medalja bečke svečane povorke u povodu carskog jubileja 1908., jubilarni križ 1908., bosansko-hercegovačka spomenica, spomen-križ na mobilizaciju 1912-13., počasni znak za zasluge Crvenog križa, ratni križ za civilne zasluge, Karlov četni križ, ranjenička medalja i ostala odlikovanja. Autor je opširno opisao pojedina odlikovanja, pa je opise započeo s onim, čuvenoga Ordena zlatnog runa (Österreichischer Ritterorden vom Goldenem Vlies), kojega je osnovao 1430. god. burgundski vojvoda Filip Dobri kao orden viteškog reda, a 1477. nasljedstvom je došao u posjed nadvojvode Maksimilijana Habsburškog; god. 1725. ustanovljeni su neovisni španjolski i austrijski Ordeni, od kojih prvi živi i danas, kao najviše odlikovanje Španjolske. Autor uz svaki opis navodi i literaturu.

Uvodni članci J. Tomičić i B. Pristera, te "Autobiografske zabilješke" V. Malinara objavljene su i na engleskom jeziku. Na kraju je naveden popis ilustracija, indeks imena kreatora i radionica odlikovanja, te literatura na stranim jezicima, osim samo četiri napisa na hrvatskom i slovenskom jeziku, što dovoljno, samo po sebi, govori o veoma slabom interesu u nas za ovu pomoćno-povijesnu znanost. No, već i ovo djelo značajan je doprinos boljem poznavanju ove zanimljive, a zanemarene problematike. Posebno treba naglasiti autorov studiozan pristup obradi i proučavanju materije, te nastojanju da se oživi interes za faleristiku.

Petar Strčić

**EDITA RADOSAVLJEVIĆ, "ZEMALJSKA VLADA ZA BOSNU I
HERCEGOVINU. SARAJEVO 1878-1890.
SUMARNO-ANALITIČKI INVENTAR", Sarajevo 1989.**

Ubrzo nakon austrougarske okupacije Bosne i Hercegovine započela je 1. I. 1879. god. s radom Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu, što je samo po sebi govorilo da se nova vlast priprema za ostanak na duže vrijeme. Zemaljska vlada (Landesregierung für Bosnien und die Hercegovina) za svoj je rad odgovarala Odjeljenju za Bosnu i Hercegovinu Zajedničkog ministarstva financija. Taj izvršni organ imao je odjeljenja za unutrašnju politiku, pravosuđe i financije, a od 1893. i za građevinarstvo, s time da je prvo odjeljenje nazvano političko-administrativno; nova reorganizacija nastala je 1912. god. kada je formirano šest odjeljenja. Svako od njih dijelilo se dalje na odsjeke i referade. Na čelu Zemaljske

vlade bio je šef, koji se od 1912. god. zove zemaljski poglavar, i to u činu generala, koji je ujedno i vojni komandant u Bosni i Hercegovini. Njemu je podređen civilni adlatus, uveden 1882. godine, koji je 1912. god. zamjenik zemaljskog poglavara. O svemu tome i o drugome doznajemo iz uvodnog teksta knjige Edite Radosavljević "Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu. Sarajevo 1878-1890. godine. Sumarno-analitički inventar" (str. 135), koju su 1989. god. zajedno izdali Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine i Arhiv Bosne i Hercegovine. Glavni i odgovorni urednik je Slavica Klarić. Djelo se sastoji od pet cjelina: "Istorijska bilješka o tvorcu fonda", "Napomene korisnicima inventara", "Literatura", "Sumarno-analitički inventar" i "Predmetni registar". Prva cjelina popraćena je i bilješkama.

Vladino kancelarijsko poslovanje bilo je - kako autorica naglašava - strogo centralizirano. Zavedenje spisa odvijalo se po kronološkom načelu; odlagani su po broju djelovodnog protokola i upisivani u registar (s vremenom je razdvojen na predmetni i imenski), koji je dobro vođen i odlično je pomagalo istraživačima. U sumarno-analitičkom inventaru obuhvaćene su cjeline o nizu sljedećih pitanja: opći spisi (od 1878, kada se već naslućuju obrisi buduće Zemaljske vlade, a prvi spis je proglas generala F. Filipovića od 4. kolovoza na hrvatskom i njemačkom jeziku upućen stanovništvu Bosne, kojim je uveden prijevremeni vojni sud na zaposjednutom području); zatim: kolonizacija, takse, ispaše, zatvori i zatvorenici, općine, zajmovi, žandarmerija, vojna pitanja, bogoštovlje, zakonodavstvo, cestogradnja, trgovina, propisi, potporni fondovi, konjogojstvo, željeznički promet, vodni objekti, školstvo, sudstvo/personalije, stočarstvo, šumarstvo, rudarstvo, sudstvo/građanske parnice, građevinarstvo, zbirka propisa, okružni i kotarski uredi kao sudovi, školstvo/učbenici, uredbе, vojska, konzulati, sudske zgrade, erarni odvjetnici, vakufi, činovnici, tramvajski promet, agrarni odnosi, pravoslavno bogoštovlje, katastar, prostitucija, nasljedstvo, krivični postupci, spomenici kulture, itd. U "Predmetnom registru" materijal je grupiran u dvadeset širih cjelina.

Objavljivanje ovoga sumarno-analitičkog inventara znatan je dobitak osobito za znanstvene i stručne istraživače, a arhivskim radnicima umnogom olakšava posao. Autorica je s dužnom pažnjom prišla ostvarenju svoga zadatka i cilja, pa joj treba odati priznanje. Šteta je jedino što nije pridodan i sažetak na stranim svjetskim jezicima (svakako bi obvezatan bio na njemačkom).

Petar Strčić

"Der Archivar" - Mitteilungsblatt für deutsches Archivwesen, 1989-90.

Časopis "Der Archivar" izlazi u Republici Njemačkoj već pune 44 godine. Ovaj cijenjeni i poznati stručni arhivistički list izdaje Glavni